

EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 15.12.2015
COM(2015) 642 final

ZPRÁVA KOMISE

Druhá dvouletá zpráva Evropské unie podle Rámcové úmluvy Organizace spojených národů o změně klimatu

**(požadovaná podle čl. 18 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č.
525/2013 ze dne 21. května 2013 o mechanismu monitorování a vykazování emisí
skleníkových plynů a podávání dalších informací na úrovni členských států a Unie
vztahujících se ke změně klimatu a o zrušení rozhodnutí č. 280/2004/ES a podle
rozhodnutí konference smluvních stran UNFCCC 2/CP.17**

{SWD(2015) 282 final}

Úvod

Tato zpráva a doprovodný pracovní dokument útvarů Komise představují druhou dvouletou zprávu Evropské unie (EU), která je vyžadována podle čl. 18 odst. 1 nařízení (EU) č. 525/2013 a rozhodnutí konference smluvních stran Rámcové úmluvy Organizace spojených národů o změně klimatu (UNFCCC) 2/CP.17. Oba dokumenty budou UNFCCC předány jako druhá dvouletá zpráva EU.

INFORMACE O EMISÍCH SKLENÍKOVÝCH PLYNŮ A TRENDY

Celkové emise skleníkových plynů v EU-28, včetně mezinárodní letecké dopravy, se v období let 1990 až 2013 snížily o přibližně 20 %. Vykázané emise jsou emisemi, které jsou na základě úmluvy relevantní pro cíle EU. Byly převzaty z poslední inventury EU předložené UNFCCC. Nejvýznamnějším skleníkovým plynem je CO₂, který v roce 2013 představoval 82 % celkových emisí v zemích EU-28.

Emise na osobu v EU v období let 1990 až 2013 poklesly o 26 %, a to z 11,8 t na osobu na 8,9 t na osobu. Emise v EU-28 se snižují, zatímco ekonomika roste. Oddělování hospodářského růstu od emisí skleníkových plynů od roku 1990 úspěšně pokračuje. Růst hrubého domácího produktu (HDP) v období 1990–2013 činil pro EU-28 zhruba 45 %, zatímco emise skleníkových plynů se snížily přibližně o 20 %. V důsledku toho se intenzita emisí skleníkových plynů v EU snížila téměř o polovinu.

K tomuto úspěšnému oddělení významně přispělo provádění strukturálních politik v oblasti klimatu a energie. Zejména provádění klimaticko-energetického balíčku pro rok 2020 vedlo k výraznému zvýšení podílu obnovitelných energií a zlepšení energetické účinnosti. Tyto dva faktory rozhodujícím způsobem přispěly k pozorovanému snížení emisí, přičemž cena uhlíku jakožto hybné síly bude v budoucnu zřejmě získávat čím dál tím více na významu.

KVANTIFIKOVANÝ CÍL EU V OBLASTI SNÍŽENÍ EMISÍ PRO CELÉ HOSPODÁŘSTVÍ

V rámci UNFCCC přijaly EU a její členské státy společný cíl snížení emisí s cílem snížit emise skleníkových plynů do roku 1990 alespoň o 20 % oproti roku 2020. Učinily podmíněný návrh přikročit až k 30% snížení emisí za předpokladu, že se další rozvinuté země zavážou ke srovnatelnému snížení emisí a rozvojové země přispějí úměrně svým povinnostem a odpovídajícím možnostem.

Cíl EU je zakotven v právních předpisech a EU a její členské státy jej v současnosti provádějí. Jako ústřední bod těchto právních předpisů je v balíčku opatření EU v oblasti klimatu a energetiky pro Unii stanoven cíl 20% snížení emisí skleníkových plynů do roku 2020 ve srovnání s rokem 1990, což odpovídá 14% snížení ve srovnání s rokem 2005. Tyto snahy jsou rozděleny mezi odvětví zahrnutá do systému EU pro obchodování s emisemi (EU ETS) a odvětví mimo systém ETS, na něž se vztahuje rozhodnutí o „sdílení úsilí“.

POKROK PŘI PLNĚNÍ CÍLE SNÍŽENÍ EMISÍ V RÁMCI CELÉHO HOSPODÁŘSTVÍ – STRATEGIE A OPATŘENÍ EU A JEJICH DŮSLEDKY

EU a jejích 28 členských států již řadu let jednotlivě či společně provádějí vnitrostátní a mezinárodní opatření proti změně klimatu, která vedla ke značnému snížení emisí.

Potřeba reagovat na výzvy a investiční potřeby související se změnou klimatu vedla státy EU k dohodě vyčlenit z unijního rozpočtu na období 2014–2020 nejméně 20 % prostředků na

opatření týkající se změny klimatu. Celkově se jedná o 180 miliard EUR. To představuje významný nárůst oproti výdajům souvisejícím s oblastí klimatu v předchozím rozpočtu na období 2007–2013, jež činily 6,8 %. Ve snaze dosáhnout tohoto cíle se opatření ke zmírňování a přizpůsobování začleňují do všech významných investičních programů EU, zejména v oblasti politiky soudržnosti, regionálního rozvoje, energetiky, dopravy, výzkumu a inovace a společné zemědělské politiky.

EU a její členské státy neustále zpřísňují své právní předpisy, aby umožnily snížení emisí skleníkových plynů a přechod na nízkouhlíkové hospodářství. Klíčový politický vývoj po předložení první dvouleté zprávy zahrnuje vývoj systému EU ETS, nové legislativní nástroje v odvětví dopravy a posílené nařízení o fluorovaných skleníkových plynech.

Od roku 2013 se na EU ETS vztahují lepší a harmonizovaná pravidla fáze 3 na období 2013–2020. Dobře fungující reformovaný systém ETS EU je nezbytný jako hlavní nástroj pro dosažení 43% snížení emisí v rámci systému EU ETS do roku 2030 v porovnání s rokem 2005. Tento stěžejní evropský nástroj proto v současnosti prochází významnými strukturálními reformami, aby se EU mohla nasměrovat k dosažení nízkouhlíkového hospodářství.

S cílem vyřešit problém rostoucího přebytku emisních povolenek, který se v systému EU ETS vytvořil, byla jako první krok odložena dražba 900 milionů povolenek. Jako druhý krok byla dohodnuta rezerva tržní stability, která bude přizpůsobením počtu dražených povolenek řešit přebytek emisních povolenek a zvýší odolnost systému EU ETS vůči silným otřesům. V červenci 2015 Komise nakonec navrhla přezkum systému EU pro obchodování s emisemi s cílem snížit emise v rámci EU ETS do roku 2030 o 43 % v porovnání s rokem 2005. Pomocí tohoto posledního kroku má systém EU ETS plně vyčerpat svůj potenciál, pokud jde o cíle do roku 2030.

K významnému vývoji politiky došlo i v odvětví dopravy zavedením nových právních předpisů EU, které stanoví závazné cíle pro emise nového vozového parku osobních automobilů a lehkých užitkových vozidel, jež mají být splněny do roku 2021. Strategie pro těžká nákladní vozidla, která byla přijata v květnu 2014, byla první iniciativou EU zabývající se spotřebou paliva a emisemi CO₂ z těžkých nákladních vozidel, autobusů a autokarů. V dubnu 2015 přijala EU legislativní nástroj týkající se zavedení celoevropského systému monitorování, vykazování a ověřování pro námořní dopravu, čímž učinila první krok v rámci strategie EU pro snižování emisí v tomto odvětví.

Revidované nařízení o fluorovaných skleníkových plynech je platné od 1. ledna 2015. Toto nařízení posiluje stávající opatření (například omezení plynů prostřednictvím odhalování úniků, instalace zařízení odborně vyškoleným personálem, znovuzískávání použitých a zavést postupné snižování použitých plynů) a zavedení postupného omezování používání fluorovaných skleníkových plynů, které sníží celkové emise fluorovaných skleníkových plynů v EU do roku 2030 o dvě třetiny oproti úrovni v roce 2014. Kromě toho zakazuje uvádět fluorované skleníkové plyny na trh za určitých okolností, kdy jsou dostupné alternativy, jako jsou chladicí a mrazicí zařízení pro domácnost, která obsahují HFC s potenciálem globálního oteplování (GWP) vyšším než 150.

Na základě klimaticko-energetického balíčku pro rok 2020 a v souladu s cílem přechodu na konkurenceschopné nízkouhlíkové hospodářství dosáhla Evropská rada v říjnu 2014 dohody o hlavních prvcích rámce EU pro oblast klimatu a energetiky do roku 2030, kterými

jsou: závazný cíl minimálně 40% snížení domácích emisí skleníkových plynů do roku 2030 ve srovnání s rokem 1990, cíl zvýšení podílu obnovitelných energií do roku 2030 alespoň na 27 %, který je závazný na úrovni EU, orientační cíl zlepšení energetické účinnosti alespoň o 27 % do roku 2030, který by měl být v roce 2020 přezkoumán, aby se zohlednil 30% cíl.

Za tímto účelem Komise již v červenci 2015 navrhla revidovanou směrnici o systému EU ETS, která je v současné době projednávána v orgánech EU a předloží legislativní návrhy týkající se odvětví, na něž se systém EU ETS nevztahuje. Komise rovněž zavádí iniciativy, s nimiž počítá strategický rámec pro energetickou unii, včetně nadcházejících návrhů týkajících se obnovitelných zdrojů energie a energetické účinnosti.

POKROK PŘI PLNĚNÍ CÍLE SNÍŽENÍ EMISÍ V RÁMCI CELÉHO HOSPODÁŘSTVÍ – ODHADY

Podle posledních odhadů na základě stávajících opatření (jako souhrnné ukazatele na základě údajů předložených členskými státy EU v roce 2015) mají být emise v roce 2020 o 24 % nižší než v roce 1990. EU je proto nyní na dobré cestě ke splnění svého cíle pro rok 2020.

Do roku 2030 mají emise skleníkových plynů podle odhadů dále klesat.

Největší podíl celkových emisí skleníkových plynů a celkového předpokládaného snížení emisí představují emise z odvětví energetiky (kromě dopravy). Emise z tohoto odvětví mají podle odhadů do roku 2020 klesnout o 33 % oproti roku 1990 a přibližně o 38 % do roku 2030. Odvětví dopravy je jediné odvětví, jehož emise by měly podle odhadů narůstat, a to do roku 2020 o 13 % v porovnání s rokem 1990 a poté by měly do roku 2030 zůstat stabilní. Od roku 2007 je patrný pomalý, ale trvalý pokles emisí z dopravy, který je způsoben kombinací vyšších cen paliv a přísnější politiky, jako jsou normy týkající se CO₂ pro osobní a dodávkové automobily.

FINANČNÍ A TECHNOLOGICKÁ PODPORA A POMOC PŘI BUDOVÁNÍ KAPACIT SMLUVNÍCH STRAN, KTERÉ JSOU ROZVOJOVÝMI ZEMĚMI

Financování opatření v oblasti klimatu hraje klíčovou úlohu jako prostředek k dosažení dohodnutého cíle omezit nárůst průměrné globální teploty na nejvýše 2 °C oproti úrovni před průmyslovou revolucí, dosáhnout transformačního přechodu k ekonomikám vyznačujícím se nízkými emisemi skleníkových plynů a podporovat udržitelný rozvoj odolný vůči změně klimatu. EU a její členské státy jsou největšími poskytovateli oficiální rozvojové pomoci (ODA) rozvojovým zemím, což v roce 2014 představovalo 58,2 miliardy EUR. V období let 2010–2012 mobilizovaly 7,34 miliardy EUR na financování rychlého startu. V roce 2014 se EU společně se svými členskými státy zavázala poskytnout 14,5 miliardy EUR na pomoc rozvojovým zemím v boji proti změně klimatu.

EU podporuje společný a komplexní přístup k financování rozvoje, v jehož rámci jsou činnosti v oblasti změny klimatu součástí „Agendy pro změnu“, čímž zdůrazňuje vzájemně se posilující přínos boje proti změně klimatu a rozvoje.

Celková podpora poskytnutá v letech 2013 a 2014 ze strany EU rozvojovým zemím, které jsou stranami úmluvy UNFCCC, činila celkově 2 178 milionů USD (1 641 milionů EUR).

Rozvoj kapacit je jádrem rozvojové pomoci EU a projekty rozvojové pomoci zaměřené na spolupráci v oblasti změny klimatu zahrnují činnosti v oblasti přenosu technologií. Evropa má v oblasti nízkouhlíkových technologií vedoucí postavení a svou pozici si udržuje řadou

politických iniciativ. EU podporuje rozvoj a zavádění technologií v rozvojových zemích prostřednictvím značných investic do inovací.